

แบบเสนอรายละเอียดของรายวิชา

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
คณะ : เทคโนโลยีการเกษตรและอาหาร

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. รหัสและชื่อรายวิชา

ภาษาไทย : กอ.ปฐ.211 ปฐพีวิทยาเบื้องต้น
ภาษาอังกฤษ : SOIL 211 Introduction to Soil Science

2. จำนวนหน่วยกิต : 3 หน่วยกิต 3(2-2-5)

3. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา :

รายวิชาในหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศาสตร์
หมวดวิชาเฉพาะ กลุ่มวิชาแกน

4. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา และอาจารย์ผู้สอน

ลำดับที่	ตำแหน่งทางวิชาการ	ชื่อ-สกุล
1.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ดร. จักรกฤษ ศรีละออ
2.	อาจารย์	ดร. วีรพงษ์ อินทร์ทอง
3.	อาจารย์	นาย กฤษณชัย คลอดเพ็ง

5. ภาคการศึกษา / ชั้นปีที่เรียน : ภาคการศึกษา 2 / ชั้นปีที่ 2

6. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Pre-requisite) (ถ้ามี) : ไม่มี

7. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (Co-requisites) (ถ้ามี) : ไม่มี

8. สถานที่เรียน : ห้อง กอ. 307

9. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด : ธันวาคม 2559

หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

1 จุดมุ่งหมายของรายวิชา

เพื่อให้ผู้เรียนรู้และเข้าใจถึงความสำคัญของดิน การกำเนิดดิน คุณสมบัติทางกายภาพ เคมี และชีววิทยาของดิน ธาตุอาหารพืช ปุ๋ยและการใช้ปุ๋ย ชนิดของดินในประเทศไทย สามารถบำรุงรักษาดินและน้ำสำหรับการปลูกพืช รวมทั้งสามารถอนุรักษ์ดินและน้ำ

2 วัตถุประสงค์ในการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา

1. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบอกความสำคัญของดิน กระบวนการเกิดดิน คุณสมบัติทางกายภาพทางเคมี ทางชีววิทยาของดินที่เหมาะสมเพื่อการเพาะปลูกได้
2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถทดสอบและจำแนกดินรวมทั้งประเมินความอุดมสมบูรณ์ของดินในภาคสนามได้
3. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถผลิตปุ๋ย ใช้ปุ๋ย สำหรับการเพาะปลูกได้
4. เพื่อให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีในการใช้ประโยชน์ดินและตลอดจนการอนุรักษ์ดินและน้ำ

หมวดที่ 3 ลักษณะและการดำเนินการ

1. คำอธิบายรายวิชา

ความสำคัญของดิน การกำเนิดดิน คุณสมบัติทางกายภาพ เคมี และชีววิทยาของดิน ธาตุอาหารพืช ปุ๋ยและการใช้ปุ๋ย การปฏิบัติบำรุงรักษาดินและน้ำสำหรับการปลูกพืช การพังทลายของดิน การอนุรักษ์ดิน และน้ำ ชนิดของดินในประเทศไทย

2. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา

บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ/งานภาคสนาม/การฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง
2 ชั่วโมง		2 ชั่วโมง	5 ชั่วโมง

หมวดที่ 4 แผนการสอนและการประเมินผล

1. แผนการสอน

1.1 รายละเอียดภาคบรรยาย

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน (ชม.)	กิจกรรมการเรียน การสอน/สื่อที่ใช้	ผู้สอน
1	แนะนำโครงการสอน		แนะนำการปฏิบัติตน รายวิชาเรียน ฯลฯ	อ.กฤษณชัย
2	บทที่ 1 ความหมายและความสำคัญของดิน		ขอบเขตของวิชาปฐพีวิทยา ความหมายของดินองค์ประกอบของดิน Soil Profile ความสำคัญของดิน	อ.กฤษณชัย
3	บทที่ 2 การกำเนิดดิน		วัตถุดิบกำเนิดของดิน กระบวนการสลายตัวผุพังของวัตถุดิบกำเนิดดิน การสร้างตัวของดิน ปัจจัยที่ควบคุมการกำเนิดดิน	อ.กฤษณชัย
4	บทที่ 3 สมบัติทางฟิสิกส์ของดิน		เนื้อดิน โครงสร้างของดิน สีของดิน	อ.กฤษณชัย
5	บทที่ 3 สมบัติทางฟิสิกส์ของดิน		อุณหภูมิของดิน ความพรุนของดิน ความหนาแน่นของดิน	อ.กฤษณชัย
6	บทที่ 4 น้ำในดิน		ความสำคัญของน้ำในดิน การจำแนกประเภทของน้ำในดิน แรงดูดยึดของน้ำในดิน ความเป็นประโยชน์ของน้ำในดิน การเคลื่อนที่ของน้ำในดิน การวัดระดับความชื้นในดิน ความต้องการน้ำของพืช การสูญเสียน้ำของดิน	อ.กฤษณชัย

ลำดับที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน (ชม.)	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน/สื่อที่ใช้	ผู้สอน
			การชลประทานและการระบายน้ำ	
7	บทที่ 5 สมบัติทางเคมีของดิน		สารคอลลอยด์ในดิน การแลกเปลี่ยนประจุบวก ดินกรด ดินเค็ม และดินต่าง	อ.กฤษณชัย
8	สอบกลางภาค			อ.กฤษณชัย
9	บทที่ 6 สิ่งมีชีวิตในดิน		ประเภทของสิ่งมีชีวิตในดิน Bacteria , Fungi , Actinomycetes, Algae, Virus กิจกรรมที่เป็นประโยชน์ของ สิ่งมีชีวิตในดิน สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับ จุลินทรีย์ดิน ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการ ดินและจุลินทรีย์ดิน	อ.จักรกฤษ
10	บทที่ 7 อินทรีย์วัตถุในดิน		ความสำคัญของอินทรีย์วัตถุ แหล่งที่มาของอินทรีย์วัตถุในดิน ส่วนประกอบของอินทรีย์วัตถุ กระบวนการสลายตัวของ สารอินทรีย์ ผลที่ได้จากการสลายตัวฮิวมัส ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณ อินทรีย์วัตถุในดิน การบำรุงรักษาและการจัดการ อินทรีย์วัตถุในดิน	อ.จักรกฤษ
11	บทที่ 8 ธาตุอาหารพืช		ปัจจัยที่ควบคุมการเจริญเติบโต ของพืช ธาตุอาหารที่จำเป็นสำหรับพืช บทบาทของธาตุอาหารพืช ความสมดุลของธาตุอาหารพืชใน	อ.จักรกฤษ

ลำดับที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน (ชม.)	กิจกรรมการเรียน การสอน/สื่อ ที่ใช้	ผู้สอน
			ดิน การดูดินธาตุอาหารของพืช การสูญเสียธาตุอาหารจากดิน	
12	บทที่ 9 ปุ๋ยและการใช้ปุ๋ย		ความหมายและความสำคัญของ ปุ๋ย การจำแนกชนิดของปุ๋ย ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยเคมี คุณสมบัติบางประการของปุ๋ย วิทยาศาสตร์ การผสมปุ๋ย วิธีคำนวณผสมปุ๋ยหลักการ พิจารณาความต้องการปุ๋ยของพืช	อ.กฤษณชัย
13	บทที่ 10 การจำแนกและ การสำรวจดิน		ระบบการจำแนกดิน ขั้นตอนของการจำแนกดิน การแพร่กระจายของดิน การสำรวจดิน วิธีการสำรวจดิน ขั้นตอนในการสำรวจดิน การรวบรวมข้อมูล การเขียนรายงานสรุป การจำแนกสมรรถนะของดิน	อ.วีรพงษ์
14	บทที่ 11 การอนุรักษ์ และ การจัดการดิน		สาเหตุที่ทำให้ดินเสื่อมคุณภาพ สภาพปัญหาและขอบเขตของดิน เสื่อมโทรม แนวทางการใช้ประโยชน์และการ จัดการดินเสื่อมโทรม เพื่อการ เกษตรกรรม กษัยการของดิน	อ.วีรพงษ์

ลำดับที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน (ชม.)	กิจกรรมการเรียน การสอน/สื่อที่ใช้	ผู้สอน
			วัตถุประสงค์ของการอนุรักษ์ดินและน้ำ	
15	บทที่ 12 ดินของประเทศไทย		ลักษณะ การแจกกระจายและ การใช้ประโยชน์	อ.วีรพงษ์
16	สอบปลายภาค			

1.2 รายละเอียดภาคปฏิบัติการ

ลำดับที่	หัวข้อปฏิบัติการ	วัสดุ/อุปกรณ์ที่ใช้	ผู้สอน
2	วัตถุประสงค์กำเนิดดิน	- ตัวอย่างหินและแร่ชนิดต่างๆ - แวนชยาย	อ. จักรกฤษ อ.กฤษณชัย
3	การประเมินเนื้อดิน	- ตัวอย่างดิน - ตะแกรงร่อนดิน - cylinder - calgon solution 5% - pipette - can - oven	อ. จักรกฤษ อ.กฤษณชัย
4	ความหนาแน่นและความพรุนของดิน	- กระบอกเก็บตัวอย่างดิน - ตาชั่ง - ตะแกรงร่อนดิน - cylinder - can - oven	อ. จักรกฤษ อ.กฤษณชัย
5	ความชื้นในดิน	- ตัวอย่างดิน - ตาชั่ง - can - oven	อ. จักรกฤษ อ.กฤษณชัย
6	การวัดปฏิกิริยาดิน	- ตัวอย่างดิน - pH test kit	อ. จักรกฤษ อ.กฤษณชัย

		- pH meter - beaker	
8	การศึกษาสิ่งมีชีวิตในดิน	สำรวจนิเวศแปลงทดลอง เกษตร	อ. จักรกฤษ อ.กฤษณชัย
9	การทำปุ๋ยอินทรีย์	ปุ๋ยหมัก, ปุ๋ยคอก, หิน ฟอสเฟต, ไข่เถ้า	อ. จักรกฤษ อ.กฤษณชัย
10	การปลูกแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	แฝก, จอบและเสียม	อ. วีรพงษ์ อ.กฤษณชัย
11	เกษตรทฤษฎีใหม่เพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	ศึกษาดูงานแปลงเกษตร ทฤษฎีใหม่	อ. วีรพงษ์ อ.กฤษณชัย
12	สัณฐานวิทยาของดิน	ชุดอุปกรณ์สำรวจดิน	อ. วีรพงษ์ อ.กฤษณชัย
13	คำบรรยายหน้าตัดดิน	ชุดอุปกรณ์สำรวจดิน	อ. วีรพงษ์ อ.กฤษณชัย
14	การสำรวจดิน	ชุดอุปกรณ์สำรวจดิน	อ. วีรพงษ์ อ.กฤษณชัย
15	การสำรวจดินภาคสนาม	ชุดอุปกรณ์สำรวจดิน	อ. วีรพงษ์ อ.กฤษณชัย
16	รายงานการสำรวจดิน	ชุดอุปกรณ์สำรวจดิน	อ. วีรพงษ์ อ.กฤษณชัย

2. แผนการประเมินผลการเรียนรู้

กิจกรรมที่	ผลการเรียนรู้*	วิธีการประเมิน	กำหนดเวลาการประเมิน (สัปดาห์ที่)	สัดส่วนของการประเมินผล
1	คุณธรรม จริยธรรม	- การเข้าชั้นเรียน - การแต่งกาย มารยาทในชั้นเรียน - ความซื่อสัตย์ จิตสาธารณะ - การส่งงานตรงตามกำหนดเวลา	ตลอดภาคการศึกษา	10
2	ความรู้	- การสอบปฏิบัติ - ทดสอบย่อย	- ตลอดภาคการศึกษา - ตามตารางสอบกลาง	50

		- สอบกลางภาค - สอบปลายภาค	ภาค และปลายภาค	
3	ทักษะทางปัญญา	- ผลการศึกษาค้นคว้างาน ที่ได้รับมอบหมาย - การแสดงความคิดเห็น / การเสวนา / การอภิปราย	ตลอดภาคการศึกษา	15
4	ทักษะความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคล และ ความรับผิดชอบ	- การปฏิบัติงานกลุ่ม - การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน - ผลการประเมินจากเพื่อน ในกลุ่ม	ตลอดภาคการศึกษา	10
5	ทักษะการวิเคราะห์เชิง ตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ	- การนำเสนอหน้าชั้นเรียน - การแสดงความคิดเห็น / การเสวนา / การอภิปราย	ตลอดภาคการศึกษา	15
		รวม		100

หมวดที่ 5 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

๑. ตำราและเอกสารหลักหรือข้อมูลแนะนำอื่น ๆ

คณาจารย์ภาควิชาปฐพีวิทยา. 2544. ปฐพีวิทยาเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. คณะเกษตร
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ. 548 หน้า

๒. เอกสารและข้อมูลสำคัญที่ควรศึกษาเพิ่มเติม

กรมพัฒนาที่ดิน. 2540. การจัดการดินและพืชเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน อินทรีย์วัตถุต่ำ การ
จัดการดินเปรี้ยวจัด ดินเค็ม พืชตระกูลถั่วเพื่อการปรับปรุงบำรุงดิน.

เอิบ เขียววันรัมย์. 2548. การสำรวจดิน. ภาควิชาปฐพีวิทยา คณะเกษตร
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วิบูลย์ บุญยธโรกุล. 2526. **หลักการชลประทาน**. ภาควิชาวิศวกรรมชลประทาน คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Ashman, M.R. and G. Puri. 2002. **Essential Soil Science**. Backwell Publishing Company. USA.

Brady. N.C. 1990. **The Nature and Properties of Soils**. Macmillan Publishing Company. USA.

หมวดที่ 6 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

1. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนักศึกษา

ให้นักศึกษาประเมินประสิทธิผลของรายวิชา ทั้งด้านวิธีการสอน การจัดกิจกรรมในและนอกห้องเรียน สิ่งสนับสนุนการเรียนการสอนที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ที่ได้จากการประเมินผู้สอนด้วยระบบเครือข่ายของมหาวิทยาลัย

2. การปรับปรุงการสอน

การประเมินการสอนโดยการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน และทบทวนผลการสอบของนักศึกษา

3. การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ของนักศึกษาในรายวิชา

มีการตรวจสอบ ผลการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษา ข้อสอบ การให้คะแนนสอบและคะแนนพฤติกรรมของผู้เรียน และการประเมินผู้สอนจากนักศึกษา

4. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา

นำข้อมูลที่ได้จากการประเมิน ข้อ 1 และ ข้อ 2 มาวางแผนปรับปรุงการสอนในครั้งต่อไป โดยผลจากการประเมินการสอนออนไลน์พบว่า คะแนนการประเมินทุกข้อแม้อยู่ในระดับดี แต่พบว่าในประเด็น ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมีคะแนนน้อยกว่าข้ออื่นๆ จึงมีการนำมาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนโดยจะให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมต่างๆ ให้มากขึ้น และผลจากการประเมินการสอนแล้วพบว่า นักศึกษายังขาดทักษะในการเรียบเรียง และถ่ายทอด ความคิดเห็นของตนเองออกมา เพื่อสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้ในระดับที่ยังไม่ตื้นัก จึงจะปรับปรุงการประเมินการสอนโดยการเพิ่มการประเมินโดยการซักถาม พูดคุย และการเขียนแบบอัตนัยให้มากกว่าปีการศึกษาที่ผ่านมา และเมื่อมีการตรวจประเมินผลการสอบแบบอัตนัย

แล้ว จะมีการนำกลับมาให้นักศึกษาพิจารณาถึงประเด็นข้อบกพร่องต่างๆ ในการเขียน เพื่อพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น

การมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการจัดการเรียนการสอน

คณะ มีนโยบายในการเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนการสอนรวมถึงวิธีการประเมินและวัดผล ขอความกรุณาผู้สอนให้นักศึกษาร่วมพิจารณาประมวลรายวิชานี้ ในประเด็นต่างๆ เช่น วิธีการวัดผลการเรียนรู้ กิจกรรมเสริมต่างๆ ฯลฯ และโปรดลงนามรับรอง

อาจารย์ผู้สอนได้ชี้แจงประมวลรายวิชานี้ให้นักศึกษาผู้เรียนรับทราบ และเปิดโอกาสให้ร่วมแสดงความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะ และนำมาปรับปรุงประมวลรายวิชาแล้วเมื่อวันที่

.....

สรุปข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงที่ได้ :

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ลงนาม.....ผู้สอน

ลงนาม.....ตัวแทน

นักศึกษา

(.....)

(.....)

วิชาเอก

.....